

**ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА
шк. 2020/2021. година**

Анализа стања безбедности

У претходних осам година приметан је тренд опадања насилног понашања у свим параметрима које у школи пратимо - анализа стања безбедности, самовредновање и извештаји (табеле нивоа, врсте и броја насилних ситуација у школи).

Ове школске године потврђен је мали број насилних ситуација (две у току наставне године), позитиван ефекат превентивног рада и правовременог и одговарајућег реаговања на сваки вид насиља и дискриминације уз обавезно покретање свих механизма унутрашње заштитне мреже. Подизању квалитета живота у школи помаже велики број различитих слободних активности, сарадничка, радна и пријатељска атмосфера, развијање емпатије и социјалних вештина.

На основу анализе стања безбедности и присутности различитих облика и интензитета насиља закључујемо да је наша школа окружење коједобрим сарадничким односима и духом заједништва васпитно утиче на сваког појединца и помаже му да се развија у зрелу, одговорну и интегрисану личност.

Самовредновање

Резултати самовредновања потврђују да се у школи прате и анализирају сви случајеви насилног понашања. Мере које се примењују су у складу са Протоколом о заштити ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. Развијене су активности за решавање проблема насиља као имрежа за превенцију насиља. На видним местима су истакнути материјали који промовишу заштиту од насиља и обавештења за ученике, наставнике и родитеље.

Активности које су унапредиле превенцију у области заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања суконтинуирано и правовремено информисање, јасан негативан став према сваком насиљу, боља сарадња и веће ангажовање наставника у планираним активностима Тима за заштиту ученика од насиља.

ОБЛАСТ КВАЛИТЕТА : 5. ЕТОС / Ниво остварености стандарда: 4 (четири)		
Стандарди и индикатори	Процена	
5.3. У школи функционише систем заштите од насиља.	да	100%
5.3.1. У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу.	+	100
5.3.2. У школи функционише мрежа за решавање проблема насиља у складу са Протоколом о заштити деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.	+	100
5.3.3. Школа организује активности за запослене у школи, ученике и родитеље, које су директно усмерене на превенцију насиља.	+	100
5.3.4. Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље (који испољавају насилничко понашање, трпе га или су сведоци).	+	100

Ове школске године пријављена су два случаја насилног понашања: електронско насиље другог нивоа (октобар 2019. год. / II разред) и сексуално насиље другог нивоа (децембар 2019. год. / I разред).

Осетљивост оба случаја, не само због врсте насиља већ и самих актера насилних ситуација захтевала је пажљиво поступање унутрашње заштитне мреже, појачану сарадњу са родитељима, добро одмерене мере заштите у циљу пружања подршке за ефикасно превазилажење проблема, а у случају сексуалног насиља и консултације са Школском управом – саветником Милицом Ђорђевић.

Одељењске старешине су у оквиру појачаног васпитног рада са својим одељењима, уз подршку Педагошко-психолошке службе, обавиле саветодавни рад са ученицима. Такође, обављено је више индивидуалних и групних разговора са ученицима у ППС као и са родитељима ученика. Циљера заштите био је да ученици препознају на који начин и зашто је њихов поступак повредио интегритет, осећања и потребе друге особе, као и да схвате и доживе позицију особе коју су повредили, што је почетак сваког међусобног разумевања.

У оба случаја насиља успешно су реализоване све планиране мере заштите. Опсервацијом међусобних односа у одељењу, посебно понашања свих учесника у наведеним насилним ситуацијама процењено је да су мере заштите биле ефикасне, сарадња са родитељима добра, а функционисање унутрашње заштитне мреже правовремено и добро координисано. Инциденти се нису поновили.

Правилник о обављању друштвено – корисног, односно хуманитарног рада примењен је у једном случају. Ученик је у периоду од 22.01.2020. године до 29.01.2020. године, у присуству одељењског старешине - проф. музичке културе Дејана Стојановића, помагао домару у рашчишћавању радионице, помагао у организацији Светосавске академије и у сређивању музичког кабинета (полице са дисковима, плочама, књигама).

Стручно усавршавање професора ради развијања осетљивости за препознавање и реаговање на насиље и даље је приоритет, јер директно утиче на успешност превентивног и интервентног деловања у заштити ученика од насиља. Предлог обука је урађен, а могућност реализације зависиће, као и сваке школске године, од обука које нам буду понуђене и финансијских могућности школе.

Циљ и задаци

У складу са Општим циљевима Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и Правилником о изменама и допунама Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање дефинисани су **специфични циљеви у превенцији** ради обезбеђивања услова за сигурно и подстицајно одрастање и развој ученика, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања и социјалну реинтеграцију ученика који су извршили односно били изложени насиљу, злостављању или занемаривању:

1. У школи се афирмише у пракси потврђује нулта толеранцијана сваки облик и врсту, насиља, злостављања и занемаривања.
2. У школи се унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље.
3. У школи се подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије.
4. Садржаји превентивних активности обезбеђују подизање нивоа свести и осетљивости свих учесника у образовно-васпитном раду за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања, негују атмосферу сарадње, разумевања и комуникације, развијање и неговање позитивне атмосфере, бољу међусобну сарадњу и разумевање међу ученицима и професорима.
5. Наставници, стручни сарадници и одељењске старешинеу радуса ученицима доприносе стицању знања, вештина и формирању ставова који помажу превазилажење стереотипа и предрасуда,утичу на промену понашања, развијању толеранције, прихватања и уважавања различитости и конструктивног превазилажења сукоба.
6. У школи се остварује упознавање са стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом
7. Запослени својим радом, личним понашањем и вредносним ставовима утичу, помажу и обезбеђују ненасилно, подстицајнои безбедно образовно окружење, доприносе узајамном разумевању и уважавању
8. Ученициуважавају и поштују личност других ученика, родитеља, запослених и трећих лица, поштују правила и својим понашањем не подстичу, не доприносе или учествују у насиљу и злостављању.
9. Родитељи у најбољем интересу свог детета сарађују са школом, уважавају и поштују личност свог детета и других ученика, запослених и других родитеља а својим понашањем не подстичу и не доприносе вршењу насилног понашања.
10. Запослени у школи, ученици и родитељи посвећени су развијању осетљивости препознавању, правовременом и одговарајућем реаговању на све врсте насилног понашања.
11. У школи се развијају социоемоционалне компетенције ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука).
12. У школи се унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;

У складу са Општим циљевима Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и Правилником о изменама и допунама Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање дефинисани су **специфични циљеви у интервенцији** ради примене мера заштите (заустављање, осигуравање безбедности учесника, смањење реизика од понављања, ублажавање последица за све учеснике, праћење ефеката предузетих мера) у ситуацијама када постоји сумња или сазнање да ученик трпи насиље:

1. Спровођење поступака и процедура реаговања (редослед поступања у интервенцији) у ситуацијама сумње или утврђеног насилног понашања.
2. У школи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.
3. Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.
4. Унапређење система ефикасне унутрашње заштне мреже.
5. Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма и мера заштите.
6. Ублажавање и отклањање последица насиља - реинтеграција ученика у заједницу вршњака и живот школе.
7. Саветодавни рад са ученицима који трпе, врше и који су сведоци насиља

Полазећи од анализе стања безбедности у школи, резултата самовредновања и анализе реализације Акционог плана за заштиту ученика од насиља у шк. 2019/2020. години, а у складу са Школским развојним планом, ове школске године циљеви су:

- да се развија препознавање, правовремено и адекватно реаговање на све врсте и облике насилног понашања ученика, родитеља и запослених
- да се унапреди познавање процедура за пријављивање и поступање код ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља
- да се развијају вештине ученика у конструктивном реаговању на насилно понашање
- да се развијају социоемоционалне компетенције ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука)

- да се развија поверење ученика према професорима и одраслима уопште како би у ситуацијама када су жртве или сведоци насилног понашања тражили заштиту одраслих (родитеља, наставника)
- да се на нивоу одељењских заједница промовише и развија култура понашања, сарадње и узајамне подршке, као неопходан услов осећања припадања групи сваког ученика у одељењу
- да се ученици и запослени упознају са стратегијама пружања одговарајуће подршке ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом
- да садржаји превентивних активности афирмишу неговање добрих односа и развијањеразумевања између професора, ученика и њихових родитеља

Задаци (мере и активности) који ће у складу са постављеним циљем допринети стварању безбедног окружење за ученике су:

- унапређење сарадње одељењских старешина са Тимом за заштиту ученика од дискриминације и насиљау примени Правилника о протоколу поступања
- на часовима одељењског старешине реализација тема у циљу развијања културе понашања, тема које афирмишу помоћ, подршку, сарадњу, конструктивно решавање сукоба, развијање социјалних вештина и асертивног понашања.
- укључивање родитеља и њихово учествовање у реализацији садржаја превентивних активности и остале садржаје ваннаставних активности које организује школа.
- унапређење квалитета рада унутрашње заштитне мреже и сарадње са спољашњом заштитном мрежом
- унапређење начини информисања преко сајта школе, facebook странице, инстаграма школског часописа, панона
- у циљу превенције насиља, на часовима одељењског старешине реализоваће се теме које ће подстаћи развијање одељењских заједница у духу подршке, саосећања и узајамне помоћи
- школа ће у сарадњи са родитељимапојачати васпитни рад са ученицима који се не придржавају правила и својим понашањем угрожавају друге у остваривању њихових права
- превентивне активности ће бити реализоване на нивоу одељењских заједница, Ученичког парламента, појединачно и са групама ученика, на Стручним органима (Стручна већа, Одељењска већа, Наставничко веће), у сарадњи са Тимовима за самовредновање, стручно усавршавање и каријерно вођење, Активом за развојно планирање, на родитељским састанцима, са родитељима индивидуално и групно, на Савету родитеља.
- предвиђени су поступци за рано препознавање ризика од насиља, што је пре свих одговорност одељењског старешине, предметног наставника, дежурног наставника и школског полицајца који су на часу, одмору, у ходницима или дворишту школе непосредно присутни и у ситуацији да први препознају знаке могућег насилног

понашања. Такође, васпитним радом ученици се оспособљавају даи сами препознају насилно понашањ и траже помоћ одраслих, пре свих помоћ одељењског старешине.

- унапређење успостављеног система ефикасне заштите ученика у случајевима насиља: саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, који врше насиље, и који су посматрачи насиља, у циљу ублажавања и отклањања последица и реинтеграције ученика у вршњачку групу и живот школе (кроз одељењску заједницу и укључивање у различите ваннаставне активности које су организоване у школи); појачан васпитни рад одељењског старешине у оквиру одељењске заједнице, укључивање родитеља и заједнички план деловања у спровођењу васпитних мера. Такође, саветодавни рад обухвата и родитеље ученика. Уколико је процена да је са учеником потребан озбиљнији, најчешће терапеутски рад, укључује се и спољашња заштитна мрежа.

Састав Тима:

1. Снежана Миловановић, проф. биологије
2. Марко Пантић, проф. верске наставе
3. Ивана Несторовић, проф. српског језика и књижевности
4. Милан Јосифовић, проф, математике
5. Бојана Весић, проф. физичког васпитања
6. Ивана Ивковић, проф. социологије
7. Марија Ступар, проф. филозофије
8. Сања Јовановић, проф. хемије
9. Данијела Њежић, проф. хемије
10. Нела Бјелановић, секретар (правник)
11. Гордана Анђелковић, психолог (координатор Тима)
12. Виолета Ђорђевић, педагог
13. Биљана Дачић, директор

септембар 2020.

Координатор Тима,

Г. Анђелковић

